

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 9.

Indult Bétsből, Pénteken, Januárus' 30-dikán, 1829.

B é t s.

Jan. 21-dikén meghalálozott itten Gróf Zeppelin Ferdinánd Lajos Úr, Würtembergi Kir. Státus Minister és azon Kir. Udvarnak rendkívül való meghatalmazott Követe az Austriai Ts. K. Udvarnál, a' Würtemb. Kir. Korona, és a' Sz. István Magyar Kir. Rendnek Vitéze 's a' t. életének 56-dik esztendejében.

Itten általjában az időnek hirtelen való változása miatt sok féle nyavalyák uralkodnak, 's a' halandóság igen nagy, úgy hogy Jan. 21—23 dikáig, három nap alatt a' megholtak száma Bétsben 93-ra megy.

Nagy Britannia.

London, Jan. 17 kén. Windsorban Jan. 15-kén nagy Udvarlás volt, mellyen minden Ministerek — Murray Urat kivéven, a' ki beteg — jelen voltak. Hertzeg Wellington, új hivatalánál fogva, mint az öt Kikötők Felvigyázó-Lordja (a' megholt Lord Liverpool helyében) Ő Felségénél kéztokolásra botsáttatott. Gróf Liverpool (a' megholt Lordnak testvére és örököse) a' Királyhoz Peel Ur által bevezetve vissza adta Ő Felségének kezébe a' Térdkötő-Pántlika Rendnek tizmjelét, mellyet testvére viselt. Az Udvarlás végével Ő Felsége titkos tanátsot tartott;

később Hertzeg Wellingtonnak, Gróf Bathurstnak és Peel Urnak audentziát adott. — A' Kabinét Ministerek mindnyájan Ő Felségénél voltak ebéden. —

Jan. 16 kán Bétsből Lord Cowley től (az Anglus Követtől) Hivatalos levelek érkeztek a' Külső Ministerhez, mellyek Bétsből Jan. 6-kán indultak. —

A' Conferentziák a' Kabinét tagjai között igen gyakoriak; Jan. 12-kén a' Frantzia, Amerikai, Danus és Würtembergi Követek a' Külső Ministerrel tanátskoztak.

A' Londoni Püspök, Dr Blomfield, Jan. 10-kén a' Sz. Pál templomában tartott pompás szertartással hivatalába béiktattatott. — Azon Orosz Hadihajók, mellyek egynehány héttel ezelőtt Kingroadnál (Bristol mellett) kikötöttek, megigazgatván a' szélvész által okozott károkat a' Hajókon, Jan. 10-kén a' tengerre kiindultak. — A' Nagy Britanniai Tengeri erő, a' f. E. Jan. 1 napján kiadatott Számbavevés szerént, áll 610 Hadi Hajóból, mellyek közzül 104 (18 Linea Hajó, 29 Fregát 29 Korvét, 28 Brigg) most építtetik; otthon a' Kikötőkben hevernek 327 Hajók (99 Lineahajó, 98 Fregát, 66 Korvét, 64 Brigg) Szolgálatban állanak 179 Hajók (14 Lineahajó 22 Fregát, 18 nagyobb és 59 kisebb Korvet, 66 Brigg); ezekből nevezetesen a' Középtengeren áll 30, Nyú-

Ur itt egy beszédet tartott az innep alkalmatosságához intézve; mellynek végével az Új Keresztes Vitézek Ő Felségének egyenként bé mutattattak. Eztkövette az ebéd, — 600 személyre volt asztal terítve, — melly mellől midőn felállának újra a' Ritter-Szálába mentek, a' hol a' Korona-Hertzeg és a' több Kir. Hertzegek a' gyülekezetet kegyesen elbocsátották. — Ezen alkalmatossággal a' Veres Sas első rendű Vitézzeivé lettek: Gen. Schöler és Gen. Braun Urak; ugyan azon Vitézi Rendnek második rangú Vitézzeivé: Gen. Rühle, Gen. Sohr Gen. Reiche, Bányász-Kapitány Gerhard, Titkos Tanácsos Köhler, Götze, Sethe, Schütz, 's Rudloff Urak; a' harmadik rangú Veres Sas Rendjét 55-en nyerték, a' kik között: Oberster Bose, Predikátor (Berlini) Gillet, Professor Neander és Báró de la Motte-Fouque.

Gróf Matuszevitz Orosz Tsászári Kamarás és valóságos Status Tanácsos, mint Kurír Sz. Pétervárából jöven Jan. 18-kán ment Berlinben keresztül Londonba.

Nápolyi Királyság.

Nápoly Jan. 16-kán. Stratford Canning Ur, Anglus Követ a' Fényes Portánál, Máltából — 40 órai útja után — Jan. 14-kén a' Nápolyi révbe megérkezett. Ribeaupierre és Guilleminot Urak, más két hajókon, ma jöttek el.

Görög Ország.

A' Patrászi Napkeleti Kurír nevű Fr. Újság egy Hirdetését közli Mais on Fr. Generálnak, melly Módonban költ Dec. 19-dikén. Ebben a' Grlis Királyi rendelésnél fogva azt adja az oda küldett Hadi sereg Osztálynak tudtára, hogy Ő Felsége annak bátor és mindent kiál-

lani kész magaviseletével felette meg nagyon elégedve; melly azon elpusztított és sivatag földé tétetett Országban a' Pelloponésusban, minden viszontagságokat példásan kiállott. Azon szenvedések között, mellyek onnan származtak, mivel a' Fr. seregek ott semmit sem találtak, legterhesebbnek képzeli a' Király seregeire nézve azt, hogy azok ellenség-re sem találtak, mellyel megvívhattak volna. Jelenti tovább a' Grlis, hogy ő a' Királyhoz rangbeli előléptetések és megtisztelő érdemjelek eránt folyamodván, kérésének egy része, most teljesített. Ennél fogva számos Sz. Lajos- és Érdem kereszt Rendek osztattak ki.

Hogy az ide küldetett Fr. Sereg tüzéjét érvén, ismét vissza szállíttatik hazájába, már tudva van. Az első Szállítványra nézve az a' változást tétetett, hogy a' 29-dik Gy. Regiment helyett minden gyógyuló felben lévők haza küldetnek, valamint azok is, kiknek hadi szolgálatbeli idejek Jan. 1-ső napján 1829-ben kitelik.

Éjszaki Ámérika.

New-York. Dec. 10-kén Generális Jakson az Egyesült Statusoknak Elölülőjévé elválasztatott. — Azok, kik Adams Urnak (a' mostani Elölülőnek) pártján vannak, nintsenek e' választással megelégedve. — A' New-York-American (Újságlevél) hosszas elmélkedést tart ezen tárgy felett, mellyben a' többek között a' fordul elő: „Elvégződék a' nagy Politikai hartz, melly 4 esztendő óta folyt a' két Felekezet között. A' Gen. Jakson barátjai nyerék el a' győzedelmet, — de a' mi őket nem kiszavardásba hozza. Most ijjedtek meg győzedelmeken; ők új Országlószéket kívántak, nem azért mintha valami bizonyos javítás forgott volna elméjekben,

Az a' környülállás, hogy marhát a' gyanús helyekről nem lehetett a' vásárra behajtani, a' marha árát a' vásár alatt meglehetősen felvitte.

Minthogy egy idő óta több kihirdettetett, az Olvasó Magyar Közönségnek megígért Folyóíráások 's más Munkák kiadásai is elmaradtak, azon okból, hogy azoknak Szerzői elegendő előfizető Pártfogókra nem találtak; szükségesnek tartjuk, mind tisztelt Olvasóinkra nézve, mind pedig a' buzgó hazafiúi hasznos igyekezet eránt viseltető tiszteletünknek megbizonyítására jelenteni, hogy Angyalffy Urnak folyóírása, ezen név alatt: Mezei Gazdák Barátja, melly ez előtt negyedfél esztendővel félben szakasztatott, a' folyó esztendő kezdetétől fogva folyamatosan vagyon, 's belőle hetenként két árkus jelenik meg. Miel' felől a' Jelentést a' mult eszt. October hónapjában a' M. Kurír 30 Számja alatt közlöttük. Az eddig kijött árkusok foglalatjából ítélve, — a' mennyiben legalább mi ahoz értünk — reményljük, hogy a' Munka mint Barátja a' Mezei Gazdáknak, számos Olvasókra fog a' két Hazában találni. Tzéljának 's írása módjának bővebb megismeretetésére a' Hazafiakhoz intézett Előszóból a' következőket közöljük; úgy gondolván, hogy minden e' fele igyekezet, melly a' Nemzet boldogulását tárgyazza, különös figyelmet 's itt helyet érdemel.

1) A' M. G. Barátja minden kitelhető módon azon fog igyekezni, sőt egész erővel is törekedni, hogy minél több és minél hasznosabb gazdasági esméreteket szellesszen-el a' Hazában.

2) Írásmóddal olyannal fog élni, hogy a' pallérozott és idegen írásokhoz is szokott tisztelt előfizető Úrak ugyan reá ne únjanak, de hogy egyszer'smind

az olvasásban nem olly igen gyakorlott érdemes gazdák-is könnyen megérthessék. Ennél fogva a' fellengős és tzikornyás stylustól (mellynek a' gazdaság' tárgyában úgy sins helye) szorgalmatosan óvni fogja magát.

3) Tárgya lesz a' gazdaság egész kiterjedésében, mind azzal, a' mi hozzá tartozik, úgymint: a' szántás-vetés, a' rétek' (kaszálók) és legelők' (marha-járók, baromélők) gondviselése és javítása; a' kertészség, az erdőszség (erdők' gondviselése), a' szőlő művelés; a' marhatartás, marhatenyésztetés, marhahíztlás, és baromorvoslás; a' gazdasági építés, vályogvetés, téglá és tserépegetés, mészégetés; a' pályinkafőzés, serfőzés, és borkészítés; az őrlés és olajkészítés; 's a' t. A' jószágok' Igazgatása vagy Administratiója minden ágaiban; egy szóval, minden, a' mi a' gazdaság' folytatásához és Administratiójához tartozik.

4) Minden tendentziája (tzélzása) egyedül a' Praxis és a' közönséges haszonvétel leszen. Haszontalan elme-futtatásnak hely nem adódik. A' Theoria pedig tsak kímélve és tsak ollyankor fog előhozódni, mikor valamely dolognak megmagyarázására elkerülhetetlenül szükséges leszen, és akkor-is olly móddal, hogy a' tisztelt Olvasóim mindnyájan együl egyig könnyen megérthessék.

5) Ollyanok-is lévén sokan a' M. G. B. érdemes Olvasói között, kik egyéb nyelvet a' Magyarnál nem tudván, nem is olvashattak eddig mást, hanem tsak azt, a' mi Magyar nyelven van írva, a' mi pedig — bár úgy ne vólna a' dolog, 's bár mi-tőlünk tanulhatna a' Külföld is — tsak igen kevés, és, mái világhoz képpes, nagyon elégtelen; kötelességemnek tartom, hogy ezen tekintetből sokszor ollyan dolgot-is hozzak elő, melly ama' pallérozott előfizető Úrak előtt,

kik több nyelveket tudván 's nagyobb tehetséggel bírván, a' külső gazdasági literatúrában-is jártasok, már régen esmeretes; azonban lesz arra gondom mindég, hogy olly móddal adjam-elő az ilyeneket, hogy a' legpallérozottabb és legtudósabb Űri gazda-is minden únatkozás nélkül, sőt egész megelégedéssel olvashassa. De külömben-is meg-fogják ezt engedni a' most említett előkelő Olvasó Urak, mihelyt meg-gondolják, hogy mindenek felett szoros kötelességemben jár a' hasznos gazdasági esméreket minél szélesebben elterjeszteni Kedves Hazánknek minden rendű 's rangú fiaiközött, mivel ama' *politicum axioma* „*Salus reipublicae suprema lex esto*“ nem tsak szoros politikai, hanem minden egyéb értelemben-is mindég igaz vólt, és igaz marad. 's a' t.

6) Legkönnyebb vólna ugyan a' Kiadónak a' Mezei Gazdák' Barátját mind tsak önnön maga értekezéseivel, és külömbféle külföldi könyvek' 's folyó írások' (mellyeknek száma *tenger*) fordításával, vagy kivonásával megtölteni, annyival inkább, mivel, a' *Theoria*-ban és *Praxis*-ban egyformán jártas lévén, könnyen megítélheti, mi legyen a' mi honni környűlállásainkhoz alkalmaztatható, mi meg azokkal ellenkező, és mivel a' pallérozott Külföld' nyelveit, úgymint a' Németet, Frantziát, Olaszt, Anglust és Spanyolt tsak igen úgy érti mint a' Magyarat; nem-is mondja, hogy ezen az úton-is nem igyekszik majd Kedves Hazánk' javát, a' mennyire töle kitelik, és a' mennyire hasznosnak látja, előmozdítani; de legnagyobb törekedése mindazonáltal még-is azon lesz, hogy magokban a' Hazánkfiaiban fel-ébredzsze ama' nagyra termett ugyan de sokakban még szunnyadozó lelket, és ezeket arra serkentse és buzdítsa, hogy nem a' maga' hanem a' Hazánk' kedvéért minél

több ide bé-iktatandó eredeti értekezéseket és tudósításokat béküldeni ne sajnáljanak. Illyenek lehetnek p. o. egy Vármegyének vagy Kerületnek, egy Uradalomnak, egy város' falu' vagy pusztá határának gazdasági tekintetből esendő leírása; valamely gabonának, takarmánynak, vagy akár miféle másnak, akár jó akár rosz sikerrel esett, természetése; a' marha' tartásában, tenyésztetésében, nemesítésében hízlalásában, 's a' t. tett honni, vagy szerentsés vagy szerentsétlen, tapasztalások, észrevételek, és próbatételek; a' gazdasági számadásban és számvevésben, valamint a' jószágok' Kormányozásában észre vett hibák és tökéletlenségek, vagy a' szorgos és figyelmes tapasztalásból merített 's annak következésében megrendelt javítások és orvoslások; egy szóval, mind az, a' mi gazdasági tekintetből közhírre érdemes, és a' miből a' gazdasággal foglalatoskodó polgártársaink valamit tanulhatnak, mellynél fogva a' Hazánk' bődogságát előbbmozdíthassák. 's a' t.

7) Valamint a' Kiadó az értekező és netalántán' másokkal ellenző Uraktól meg kívánja, hogy (a' mennyire tsak sértés nélkül megeshetik) legnagyobb lelki szabadsággal írjanak, egyedül tsak az igazságnak hódulván, úgy maga-is fenntartja magának ezen határozatlan lélek' szabadságát. Ne várja tehát senkitőle, akár melly rangon legyen is az, hogy alaton hízelkedésből és otsmány tsapodárságból az igazságot elárulja, és a' netalán hibás véleményét helyben hagyja. Sőt a' Nemzetünk maga-is engedje-meg, hogy minden tisztelete mellett-is, mellyel eránta lenni tartozik, és mellyről bizonyosan meg sem-is feletkezik soha, ő reá nézve-is tsak az egy Igazságnak hóduljon, 's ne kívánja, hogy, minekutánna fél-századig tsak ezen Istenségnek hódult, most, a' midőn már apródonként sírja

felé fordul, legkisebbet-is eltávozzék a' Heiléneknek (hajdani Görögöknek) ama' szép és velős sententziájától:

„Ελευθερου ανδρος εστιν ασι τάληθη λέγειν.“
(A' szabad embernek jele, hogy mindég igazat mond.)

8) Ugyan ez a' határozatlan lélek' szabadsága és meg nem tántorítható igazság' szeretete fog engem' vezérelni, mikor valamely könyvet vagy írást vagy magam megbírálás (Recensio) alá veszek, vagy azt más valaki által megbíráltatom. Tudom ugyan, hogy sokaknak az a' szokások, hogy mindent egyformán dítsernek és égig magasztalnak, ha szinte sokszor egy babkát nem ér-is. De ez, az én ítéletem szerént, szörnyű otsmány véték, mivel az ilyen vagy lágy vagy álnok Recensens adó alá veti, 's így feláldozza az egész Közönséget egy haszontalan írónak. Vallyon mi érdemel pedig nagyobb tekintetet, egy rossz író-e, (a' ki bár sokszor ne-is írt volna), vagy a' minden tiszteletre méltó Publikum? De valamint a' rossz írók, ha valamely munkájokkal a' Publikumot tsalni akarnák, tölem minden esetre (ám-bár az illendőség' határai között, és minden személyes sértés nélkül) tsak üldözést várhatnak, úgy tellyes bizodalommal várhatják azok, kik valamely hasznos munkával, vagy tsak kis értekezésel-is igyekeznek elő-mozdítani a' Hazánk' boldogságát, hogy, az igazság' szoros törvényei szerént, és minden egyéb tekintet nélkül, minden kitelhető módon ajánlani fogom munkájokat a' honni közönségnek.

9) Ámbár pedig az eddig mondotakból eléggé ki-tettzik, melly hasznos

írássá akarja tenni a' Kiadó a' M. G. Barátját, de még-is azzal sem elégszik meg magával, hanem az a' feltett tzelja és szent szándéka, hogy, mihelyt az előfizetői' száma eléggé megszaporodik, egy olly hasznos és sikeres Intézettel köti öszve ezen folyó-írást, melly, ha feláll, lehetetlen, hogy bőv áldást ne áraszson a' mi Kedves Hazánkra, még többet pedig, mint az írás maga-is.

10) Ugyan ezért ki-terjeszti ezenel az előfizetés' idejét egész jövő Mártzius' végéig, hogy azok-is, kik még eddig nem praenumeráltak, ezen tiszta szívből eredő, és egyedül a' Haza' boldogságát tárgyazó szent tzelját előfizetésekkel gyámolíthassák, 's előmozdíthassák. Hogy pedig az előfizetők' száma minél többre szaporodjék, alázatosan kéri ezenel az eddig való minden rangon lévő tisztelt előfizető Urakat, méltóztassanak, nem a' Kiadó' kedvéért, a' ki arra mint egyetlen egy privát] ember méltó se' volna, hanem a' közönséges Anyánk', az édes Hazánk' javáért 's gyarapodásáért, minden ki-telhető befolyásokat arra fordítani, hogy ez a' köz-jó' boldogságán olly förrón törekedő írás az említett szent tzelja' elérésében minél sikeresebben elősegítődjék.“

A' pénz folyamat Januárius 29-dikén;
közép árr:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji	97 9/16
Az 1820-béli sorsosok,	162
Az 1821-béli hasonlók,	124
Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátzióji,	53 1/4 for. keltek, mind Conv.
A' Bank-Aktziák keltek	1109 1/4 forinton
Conv. Pénzben.	